

Ook in het voorjaar slapen grutto's bijeen

Door M. T. van den Bout

Het decembernummer van Het Vogeljaar bevat een interessant artikel over de slaaptrek van grutto's in Drente. Dit betrof slaaptrek in de maand juli, dus na het broedseizoen.

Bij Amerongen is een plek, die in het voorjaar door grutto's als slaappleats wordt gebruikt. Dit ontdekte ik toevallig in 1968, tijdens broedvogelinventarisatie in het Amerongse bos. Omstreeks zonsopgang hoorden en zagen mijn vrouw en ik troepjes grutto's in noordelijke richting over het bos vliegen. Op een ochtend ben ik op onderzoek uitgegaan, en vond toen, dat een groot aantal grutto's zich ophield op een laag gelegen en drassig stuk weiland in de Bovenpolder, een uiterwaard zuidoost van Amerongen. Toen ik te dicht bij kwam vlogen zij weg. Een aantal ging precies over dat deel van het bos waar wij ze enkele dagen te voren zagen overtrekken.

Ook in 1969 was het zelfde perceel een nachtelijke verzamelplaats van grutto's. Daar ik geïnteresseerd was in aantallen, ben ik tussen 21 maart en 23 april zeven maal de polder ingegaan om te tellen. Door geruime tijd vóór zonsopgang te starten, kon ik ongemerkt de slaappleats tot op een goede honderd meter naderen. De grutto's waren dan aan het fourageren of stonden in groepen bijeen op het moerassige terrein. Het ene ogenblik was het stil, het andere ogenblik was het een geroep van je welste. Van tijd tot tijd vloog een groep naar een ander deel van het moerasje. Dit gebeurde onder veel misbaar, dat op grote afstand was te horen.

De voornaamste gegevens van de tellingen zijn opgenomen in bijgevoegde tabel.

In doorsnede vertrokken de eerste vogels 10 tot 15 minuten vóór zonsopgang. Daarna volgden met tussenpozen grotere en kleinere groepen, soms ook enkelingen. Ook kwam het wel voor, dat een of meer zich bedachten en naar de slaappleats terugvlogen. Gemiddeld een kwartier na zonsopgang waren alle vogels verdwenen.

datum	tijd		aantal grutto's			aantal groepen
	zon op	vertrek grutto's	totaal	kleinste groep	grootste groep	
21 maart	6.41	6.25-6.40	300-350	5	± 150	5
28 maart	6.25	6.17-6.47	370	4	± 80	17
4 april	6.09	6.01-6.38	135	3	± 30	8
7 april	6.02	5.44-6.10	115	1	± 40	15
14 april	5.46	5.30-5.59	70	2	10	19
19 april	5.35	5.17-5.42	46	1	16	12
23 april	5.27	5.28-5.49	9	1	3	6

Op 21 en 28 maart waren ongeveer 350 grutto's op de slaappleats. In de volgende weken nam dit aantal geleidelijk af en op 23 april, de laatste teldag, werden nog maar 9 exemplaren gezien.

Het merendeel van de grutto's vertrok in noordelijke en in oostelijke richting. Het zuiden en westen waren minder in trek. Ook waren er, die slechts een paar honderd meter verder vlogen. Zij bleven in de polder. De ene keer vlogen de grutto's zwiwend weg, de andere keer roepend.

Tegen zonsondergang begon de terugtrek naar de slaappleats. De vogels kwamen zwiwend uit alle richtingen hoog aanvliegen. Pas als zij dicht bij het moerasje waren riepen zij, om boven het moerasje steil naar beneden te duiken en op of in de nabijheid van de slaappleats neer te strijken.

Tweemaal heb ik 's avonds geteld, doch beide keren waren de aantallen aanmerkelijk lager dan in de morgen. Klaarblijkelijk keert een deel van de grutto's pas in het donker terug.

Tijdens de avondtrek waren de grutto's stil. Geen enkele maal heb ik ze horen roepen, behalve dan als ze bijna „thuis" waren. Dit was in de morgen niet het geval. Het was dan juist hun geroep, dat ons op de slaappleats opmerkzaam maakte.

• M. T. van den Bout, De Breelaan 13, Amerongen.

De heer J. Jongsma schrijft over door hem waargenomen slaaptrek van grutto's. Zijn waarnemingen komen vrijwel overeen met de mijne. Dichtbij mijn huis is een groot heideven (Hilversumse Waschmeer) waar ik tegen het donker gedurende de maand juli ook vaak honderden grutto's zag aankomen. Zij maakten ook geen geluid en kwamen reeds vanaf grote afstand in grote troepen laag over de dennenbossen scheren. Blijkbaar grutto's uit de omgeving van Tienhoven en Loosdrecht, misschien kwamen zij wel van verder. In elk geval kwamen zij steeds uit westelijke en zuidwestelijke richting. Omdat zij zo geruisloos en vaak in het halfschemer „als een dief in de nacht" aankwamen en 's morgens vroeg weer vóór het licht werd weg waren, kon ik geen juiste aantallen noteren, maar zeker waren het enkele honderden tot wel duizend stuks.

Heidevennen kunnen dus voor grutto's een belangrijke overnachtingsplaats zijn en hierdoor in betekenis toenemen. (J.T.)